

J e g y z ő k ö n y v

készült Nyiregyháza, Szabolcs-Szatmár megye Tanácsa Végrehajtóbizottságának 1951 június 6-i rendes ülése alkalmával.

Jelen vannak: Bodogán János /vb.elnök/ elnöklete alatt Gosztornyai Ignác /elnökhelyettes/, Pábián Lajos /vb.titkár/, Györe József /MDP/, dr.Aradi József /I.oszt.vez/, Kocsis László /II.o. vez/, Vincze József /VII.oszt.vez/, és Vizi Péter /DEFOSZ/.

Jelen vannak továbbá tanácskozási joggal, mint az egyes tárgyszerkezési pontok tárgyalására meghívottak: Kerékgyártó Antal /MESZÖV/, Fekete Anna /MNDSZ/, Koncz Károly /DISZ/, Szendi Károly /Áll.Gazdaság/, Győri Sándor /MEZŐKERT/, Kőrmöczy József /Rendőrség/, Kovács István /AMG/, Marosi Károly /TV/, Nagy László /belügyi instruktor/, Sipos Béla /VI.oszt.vez.h/, Fazekas János /XII.oszt.vez/, Varga György /tüzoltóparancsnok/, Tassy József /III.oszt.előadó/, Béke Albert /III.oszt.vez.h/, és Márai Béla /IV.oszt.előadója/.

A vb. ülésről igazoltan távolmaradtak: dr.Molnár Jenő /elnökhelyettes/, Pallagh Sándor /ÁVH/, Nemes Imre /IV.oszt.vez/ Kúhár András /városi vb.elnök/, valamint Polcz János /áll.gazdaság/ vb.tagok.

Elnök a megjelentek üdvözlése után a meghívóban is közölt napirend megállapítására javaslatot tesz és a vb. rendes ülését megnyitja.

A Végrehajtóbizottság a napirend megállapítására vonatkozó elnöki javaslatot egyhangulag elfogadja.

Tárgy: /1 tep/ Mezőgazdasági munkák, növényápolás, tiszta-ek megerősítése, cséplőgépek rajonirozása.

KOVÁCS ISTVÁN beszámol arról, hogy a gépállomásvezetők értekezletén megállapodtak abban, hogy a növényápolási munkában segíteni fognak az állami gazdaságokban, amit már részben öntevékenyen teljesítettek is. Beszámol továbbá a cséplőgépek javításáról, mely már jó ütemben halad. A gépállomás dolgozói vállalták, hogy tulmunkával elvégzik a javítást. Megemlíti, hogy a munkesrő szükséglet a gépállomásokon biztosítva van.

GYÖRE JÓZSEF megemlíti, a napokban megjelent Minisztertanács határozatát az aratás-cséplés kérdésében. Megállapítja, hogy lényegében foglalkoztunk azokkal a kérdésekkel, amiket a Minisztertanács határozata felvetett, azonban menetközben megfeleltekünk a határozatok jó végrehajtásáról. Rá kell mennünk az aratás

- b. - a X. osztállyal karöltve - a most levizsgáló diákifjúságot mozgósítsa a dunapenteleli munkálatokhoz.
Határidő: azonnal.
Felelős: XII. osztály vezetője.

Tárgy: /4 tsp/ Cigánykérdés rendezése.

VINCZE JÓZSEF megállapítja, hogy a kimutatásból még az tűnik ki, hogy sok az írni-olvasni nem tudó. Tehát fokozottabb gondot kell fordítani a gyermekek iskoláztatására, mivel igen fontos az, különösen a szocialista társadalomban, - hogy minden tagja gondos iskolai nevelésben részesüljön.

KOGNIS LÁSZLÓ megállapítja, hogy már többször foglalkoztunk az-
zal a kérdéssel, hogy a cigányokat is be lehetne állítani valami hasznos munkára. Nézete szerint, mivel vályogvetéshez, különösen építkezéshez értenek, így kisipari termelőszövetkezetbe be lehetne őket vonni és foglalkoztatni.

GYÖRE JÓZSEF megállapítja, hogy nem az a cél manár, hogy vályogházakat építsünk, hanem hogy az utolsó vályogházakat is felcseréljük téglapületekkel, ezért kisipari szövetkezetek helyett a Sándor-féle tégláégetésnél lehetne jobban hasznosítani őket. A számadatok valóban azt mutatják, hogy a cigányok között sok az írni-olvasni nem tudó, ami azt is mutatja, hogy ők is ki voltak közsítve a társadalomból. Meg kell állapítani, hogy még igen kevés történt annak megváltoztatására. Pedig nekünk rá kell vezetni őket az egészséges emberhez méltó életre. Meg kell akadályozni, hogy tisztátalanságuk miatt különböző betegségek terjesztői legyenek. Erre nagyobb figyelmet kell fordítani orvosainknak.

dr. JESZTREBÉNYI ERNŐ megealiti, hogy valóban sok betegséget okoz a cigányok tisztátalansága, azonban megjegyzi, hogy a munkahelyekre való belépéskor éppen úgy, mint a többi munkásokat alaposan megvizsgálják.

GOSZTONYI IGNÁC javasolja, hogy a cigánykérdésben egy szempontot kellene kidolgozni, a mezőgazdasági osztálynak pedig ki kellene dolgozni egy tervezetet, hogy a Sándor-féle tégláégetésnél hol, mennyi munkaerőre van szükség, hogy itt be tudnánk vonni a cigányokat a munkába.

FAZEKAS JÁNOS megállapítja, hogy vannak olyan vállalatok, ahol a vállalatvezető szerint igen jó munkaerő számukra a cigánymunkás, azonban az a helyzet, hogy ki vannak közsítve a munkahelyeken, mert nem vitás, hogy tisztátalanok, sok részük fertőző is lehet, éppen ezért idegenkedik tőlük a többi munkatárs.

VINCZE JÓZSEF nézete szerint széjjel kell szórni az eddigi csoportokban lakó cigányokat, lehetőséget nyújtani arra, hogy házhelyeken lakást építeni, hogy eltűnjenek a városok, különösen a falvak végéről azok az ugynevezett cigánytelepek.

BODOGÁN JÁNOS megállapítja, hogy az elhangzott vélemények, javaslatok helyesek, különösen a tégláégetéssel kapcsolatos javaslat elfogadható. A mezőgazdasági osztály feladata, hogy tervezetet dolgozzon ki a tégláégetéssel kapcsolatban, amit azután

rövidesen be is kell indítani. Az egészségügyi vizsgálatot is rendszeresen meg kell indítani, hogy a cigányok között elterjedt betegségeket megakadályozzuk. Az analfabétizmussal kapcsolatban az oktatási osztálynak kell fokozott figyelmet fordítani ennek megszüntetésére. Nem kell azt megengedni, hogy piaci napokon az egyes járásoknál csoportosan letelepedjenek s akadályozzák a forgalmat.

Az elhangzott hozzászólások után a vb meghozta a következő

165/1951.jkv.sz.

H a t á r o z a t o t .

A Végrehajtóbizottság

1./ utasítja a járási /városi/ vb-ait

- a. a munkaerőtoborzás során a munkabíró, de még munkába el nem helyezett cigányok elhelyezését állandóan tartsa napirenden és annak keresztülvitelét állandóan szorgalmazza.
Határidő: folyamatosan.
Felelős: XII. osztály vezetője.
- b. még fokozottabb mértékben szorgalmazzák az óvoda és iskolakötelesek beiratását s ezenkívül az óvodák és iskoláknak a cigánygyermek által még fokozottabb látogatását a szeptember 1-én beinduló új iskolai tanévben.
Határidő: folyamatosan.
Felelős: X. osztály vezetője.
- c. már most vegyenek irányt arra, hogy az analfabéták oktatására és tanítására az őszi és téli időnyben minden községben az esti iskolák meg legyenek szervezve.
Határidő: folyamatosan.
Felelős: X. osztály vezetője.
- d. gondoskodjanak a cigánytelepek főként a tüdő- és nemibetegségekre, valamint a tetvességre kiterjedő, - rendszeres vizsgálatára, mert a fertőzőbetegségek keletkezési helye legtöbb esetben a cigánytelep.
Ezen túlmenően a hatósági orvosok a cigánytelepek egészségügyi viszonyait kísérik még nagyobb figyelemmel s az esetleg előforduló fertőző betegségek megszüntetése érdekében a szükséges intézkedéseket haladéktalanul tegyék meg.
Miután az óvoda és iskolakötelesek gyermekek hiányos iskolába járás következtében nem minden esetben kerülnek az iskolákban és óvodákban megejtett vizsgálatok során ellenőrzés alá, így a hatósági orvosok az iskolai orvosi vizsgálatok megejtése után ugyanezen vizsgálatot a cigánytelepeken is fogantossítsák.
Határidő: folyamatosan.
Felelős: XI. osztály vezetője.

- e. dolgozzanak ki tervet az ugynevezett cigánytelepek fokozatos elszorvasztására úgy, hogy segítsék elő a

hasznos munkába bekapcsolódott családok házhelyhez jutását és lakóház építését, - vagy kiutalás útján lakáshoz juttatását.

Határidő: július 10.

Felelős: III. osztály vezetője.

f./szervezzék meg, hogy az iskolamulajasztásokért és egyéb kihágások vagy bűncselekményekért, de különösen a lopásért kiszabott büntetéseket a telepen a vajda hirdesse ki, magyarázza meg valamennyi ottlakó előtt, a kisebb dolgokért pedig a vajda büntessen.

Határidő: folyamatosan.

Felelős: III. osztály vezetője.

g. a kérdés állásáról fentiek szerint, valamint a 2. pontra vonatkozóan is a rendes havi jelentésben adjanak képet.

2./ utasítja a mezőgazdasági osztályt az építési osztálylyal mérje fel, hogy a Sándor-féle tégláégetéshez hol, hány arra alkalmas személy vonható be és milyen időre. Intézkedjék egyben, hogy a f.hó 17-én vasárnap rendezendő tégláégetési bemutatóra a járásokból a vályogvető cigányok közül 1-2 értelmesebbet hozzanak magukkal.

Határidő: azonnal.

Felelős: VII. osztály vezetője.

Tárgy: /5 tőp/ Tűzrendészet.

VINCZE JÓZSEF javasolja, hogy a községekben társadalmasítani kell a tűzrendészetet, be kell vonni a DISZ-t, MNDSZ-t, s a többi tümegszervezeteket is.

TASSY JÓZSEF megemlíti, hogy már erre vonatkozóan történt intézkedés a járások és községek felé. Lesz továbbá minden járásban és községben olyan egyén, aki kifogja oktatni a munkában résztvevőket.

BODOGÁN JÁNOS megemlíti, hogy szükséges alaposabb előkészületet tennünk, mint az elmúlt évben. Biztosítani kell elsősorban az átképzést erre a munkára. Gondoskodni kell, hogy a községi parancsnokok megkapják a megfelelő támogatást az osztály részéről. Van hiányosság ezen a téren, különösen felszerelésekben nincsen minden község ellátva megfelelőképpen. Azonban gondoskodni kell arról, hogy a cséplőgépekhez mindenütt biztosítva legyen a szükséges tűzvédelmi felszerelés.

KÖRMÖCZI JÓZSEF javasolja, hogy a cséplőgépeknél felelőssé kell tenni egy munkást, hogy a motort megfelelő helyre állítsák és a tűzfogó mindenütt fel legyen szerelve, hogy így is elkerülhessük a tüzeseteket.

VARGA GYÖRGY megemlíti, hogy már az osztály részéről intézkedés történt, hogy a traktorokat, illetve motorokat tűzfogókkal szereljék fel, valamint hogy a cséplőgépeknél legyen felelős tűzvédelmi szempontból. Megjegyzi még, hogy minden járásban egy-egy tűzoltót küldenek ki tűzvédelmi felelősnek. Megállapítja, hogy a tűzoltófelszereléseket sok községben, mivel a költségvetésben volt fedezet rá, beszerezhetnék volna, azonban nem tartott szoros kapcsolatot a tanács a tűzoltóparancsnoksággal, s így elhanyagolták a kérdést.